

PROBLEMELE SISTEMULUI BANCAR AUTOHTON ÎN PERSPECTIVA INTEGRĂRII ÎN UE

Conf univ. dr. Maia PISANIUC, ASEM

At the moment of introducing the integration policy of government in EU, one of the problem that needs to be solved is the integration of banking system in the european one.

The agreement Basel II preserves the standartization of banking operations at the global level. The european experience shows that the implimentation ofthis agreement needs 3-4 years, but for the R. of Moldova this process will take more time.

O dată cu proclamarea de către guvern a orientării politicii statului spre integrarea în Uniunea Europeană, în fața tuturor se impun cerințele ce urmează să fie îndeplinite într-o perioadă scurtă de timp. Dorința noastră depinde pe de o parte de măsura în care vom putea corespunde cerințelor față de țările care aspiră să devină membru al UE, iar pe de altă parte, nu în deocamdată oferta UE în acest moment este doar inițiativa „Noii vecini”, care se referă la viitorii vecini și nu la viitorii membri. În opinia oficialilor europeni, Republica Moldova trebuie să treacă la fapte concrete și nu doar la declarații.

Procesul de integrare ne vizează pe toți, dar mai ales agenții economici și nu în ultimul rând sistemul bancar. Unele din condiții ce se impun în fața băncilor fiind metodologia de acordare a ratingului pentru credite, gestionarea riscurilor operaționale și altele. Întreg procesul va trebui atent analizat, diagnosticat și implementat și verificat. De asemenea, trebuie luat în considerare și reglementarea conform cerințelor instituțiilor UE introducând, începând cu 2005, ca standard de contabilitate unic IAS. Una din cerințele impuse în fața sistemului bancar fiind implementarea Acordului Basel II.

Constituit încă în 1974, Comitetul Basel pentru Supraveghere Bancară, a avut scop asigurarea stabilității sistemului bancar global. În anii '80, când a devenit evident faptul că practicile existente de reglementare, favorizează instituțiile bancare din anumite zone geografice, Comitetul a lansat Acordul Basel I, ce reglementa cerințele de capital minim (1988). După o perioadă de timp, datorită imperfecțiunii sale, a apărut necesitatea lansării în anul 2003 a acordului Basel II. Din acest moment, practic băncile au la dispoziție trei ani pentru implementarea cerințelor Acordului.

Principalele direcții abordate în Acord:

1. Acoperirea cerințelor de capital minim, luându-se în considerare riscul de credit, de piață și cel operațional. Se stabilește metoda de evaluare a capitalului propriu pe baza noilor exigențe, în funcție de clasificarea tipurilor de riscuri: riscul de credit, riscul operațional, riscul de piață și în ceea ce privește riscul

de credit, comparativ cu Acordul Basel I, în Acordul Basel II se cere o detaliere a normelor metodologice. Riscul operațional reprezintă marea surpriză de ansamblu a abordării Basel II. Am putea pune întrebarea, ce este riscul operațional? Conform Acordului, acesta este riscul de pierderi directe și indirecte rezultate din erori procedurale, sistemice sau riscuri care pot decurge din evenimente externe. Dar, riscurile respective nu sunt încă bine inventariate, nu sunt obiectul unei înregistrări istorice a evenimentelor și există probleme în ceea ce privește gestionarea lor corespunzătoare. Problema principală constă în mărirea riscului, categorizarea, evitarea și planificarea metodelor de evitare.

2. Asigurarea supravegherii prudentiale ce reprezintă crearea și validarea unui set de proceduri interne fiecărei instituții financiare.

3. Asigurarea disciplinei de gestionare a riscului de piață, prin promovarea transparenței. Comitetul Basel impune transparența comunicării informațiilor exacte și detaliile privitoare la gestiunea riscurilor. Informațiile sunt organizatorice, strategice și metodologice în domeniul riscurilor financiare, informații despre riscul de credit, informații despre riscul operațional.

Pentru atingerea obiectivelor impuse de către Basel II, se cere, în primul rând, timp pentru diagnosticarea practicilor existente, evaluarea diferențelor între ce există și ce se propune, precum și a modalităților de parcurgere a acestei distanțe.

Bancile Centrale în Uniunea Europeană așteaptă ca acest acord să fie testat de către marile instituții financiare FIRB Foundation Internai Ratings Based Approach în vederea gestiunii riscului de credit, și Standardised Approach pentru calculul riscului operațional. Dar pot ridica probleme referitor la metoda de calcul propusă, pentru că testarea pe o piață locală nu poate fi considerat generală.

Cea mai mare problemă în implementarea proiectului Basel II rămâne gradul de pregătire al fiecărei instituții pentru aplicarea standardelor Basel II. Acest Acord nu s-a putea fi implementat dacă metodologiile ce se dezvoltă nu conțin constituirea bazelor de date cu posibilitatea urmăririi lor istorice, modele statistice, tipologii și categorii de riscuri.

Comitetul director al fiecărei instituții financiare responsabile de managementul și execuția proiectului Basel II trebuie să se aibă în considerare activitățile fiecărei faze, monitorizarea fiecărei etape. Pe lângă aceste sarcini, odată asumat Acordul Basel II impune și decizii privind alocarea de resurse, atât a celor financiare, cât și cele umane. Va trebui atent analizat, diagnosticat, proiectat, construit, implementat și planificat întregul proces, începând cu metodologia de acordare a ratingului pentru credite, până la gestionarea riscului operațional.

Acordul Basel II necesită :

- V Recalcularea rezervelor de capital poate crea o relansare a capitalului pentru băncile care adoptă tehnici sofisticate
- V Mediul de reglementare devine mai complex, procesele de validare mai îndelungate și mai costisitoare
- V Se creează o barieră pentru noii veniți pe piețele financiare, datorită cerințelor investiționale mai mari, proceselor și sistemelor complexe și costisitoare, specializării personalului
- V Va crește distanța între liderii financiari prezenți pe piață, provocând concurența.

În băncile din rile dezvoltate care aplică Acordul Basel I, există cerința de capital suplimentar pentru acoperirea expunerii la riscul operațional. Pentru băncile din Europa de Est, pe lângă această cerință se impune evaluarea riscului de piață, care se poate evalua fie prin metoda standardizată, fie prin metoda Value at Risk.

Specialiștii consideră în unanimitate că Basel II este mai mult business decât tehnologie și impune căutarea unor soluții care să reducă timpul și costurile.

Basel II devine pentru bănci o oportunitate pentru o nouă abordare strategică. Reușita în piață va depinde foarte mult de modul în care fiecare bancă va să se constituie, să folosească datele.

Acordul Basel II provoacă și o mare agitație, discuții în rândurile bankenilor. Grupul de experți financiar-bancar Ernst Young a anunțat rezultatele studiului său global referitor la Acordul Basel II:

- 50% din instituțiile financiare respondente consideră că respectarea acordului va conduce la o creștere a avantajului competitiv;
- 29% consideră că acordul nu le va aduce schimbări majore asupra competitivității;
- 13% au spus că noul Acord nu va avea nici un impact negativ;
- 85% consideră Acordul Basel II ca principalul factor în deciziile legate de investiții.

Dar au fost expuse și unele rezerve:

- > Costurile de infrastructură legate de Basel II;
- > Lipsa datelor interne referitoare la credite;

- > Reglement rile locale;
- > îndrum ri insuficiente din partea organismelor de supervizare.

Bun oar Grupul Raiffeisen a început preg tirea pentru Basel II înc în anul 2000, dar implementarea c tre 2003, ce urma s se realizeze în câteva etape.

în categoria I-a au fost incluse toate sucursalele i subsidiarele din Slovacia, Republica Ceh , Ungaria, Polonia, Slovenia, ri care ader la Uniunea European în primul val.

Finalizarea proiectului se prevede în 2006.

Acest exemplu treze te întrebarea: când b ncile autohtone vor fi gata de a implementa acest sistem? Putem oare vorbi despre faza incipient de preg tire?

Alt întrebare: cum va influen a acest proces asupra competitivit ii bancare, cu câte b nci vom intra în UE, dac la 1.04.2004 func ionau 16 b nci, din care 10 cu autoriza ie de desf urare a activit ii financiare de categoria B i 6 b nci cu autoriza ii respective de categoria C?

Bibliografie:

1. Elena i Valeriu Prohni chi, "*Analiza perspectivelor de integrare a RM în UE*", Chi m u 2003.
2. HoL, Research Paper 98/56, *EU enlargement: The Financial Consequencies*, 1998.
3. WWW.BNM.ORG
4. www.marketwatch.ro
5. www.finwatch.ro
6. Revista de solu ii informatice pentru management. N 31/martie 2004-06.